

การประชุมเชิงปฏิบัติการโรงเรียนนำร่องการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งที่ 2

(Learning Space Learning Vision รุ่นที่ 2)

ระหว่างวันที่ 24 – 26 เมษายน 2562

ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านอวอย อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้เข้าร่วม : ผอ.และครูแกนนำ รวม 75 คน จาก 15 โรงเรียน

ผู้นำกระบวนการการเรียนรู้ : มูลนิธิสยามกัมมาจลและสถาบันอาศรมศิลป์

วิทยากรหลัก : รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม (อธิการบดีสถาบันอาศรมศิลป์)

นางปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร (ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล)

วิทยากรดำเนินกิจกรรม : อาจารย์ ดร.วรพล อังกูรรัตน์

อาจารย์สืบศักดิ์ น้อยดัด

อาจารย์อภิษฎา ทองสะอาด

วันพุธ ที่ 24 เมษายน 2562

เวลา 12.00 – 13.00 น. คณะครูและผอ.ทั้ง 15 โรงเรียน ทำการลงทะเบียน รับป้ายชื่อ พร้อมสแกน QR Code เข้าร่วมกลุ่มในการทำกิจกรรม และร่วมรับประทานอาหารมื้อเที่ยงพร้อมกับคณะวิทยากร ณ บริเวณโรงอาหารโรงเรียนบ้านอวอย

เวลา 13.00 น. คณะครูทุกโรงเรียนพร้อมกันที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านอวอย พร้อมทั้งรองศาสตราจารย์ ประภาภัทร นิยม (อธิการบดีสถาบันอาศรมศิลป์และผู้ก่อตั้งโรงเรียนรุ่งอรุณ) และ คุณปิยาภรณ์ มั่นทะจิตร (ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล) กล่าวต้อนรับคณะครูและผอ.ทั้ง 15 โรงเรียน

รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม (อธิการบดีสถาบันอาศรมศิลป์และผู้ก่อตั้งโรงเรียนรุ่งอรุณ)

“พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” เป็นพื้นที่ที่โรงเรียนเป็นผู้สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตามบริบทของจังหวัดท่านเอง เราไม่ได้นำนวัตกรรมที่สำเร็จรูปมาให้ท่านใช้ที่โรงเรียน ดังนั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ผอ.และคุณครูทุกท่านจะได้เปิดมุมมองและทดลองทำงานเป็นทีมที่เรียกว่า “Dream Team” เพื่อให้มีสายตาเห็นแนวทางที่จะพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม จนสามารถส่งผลลงไปสู่ตัวเด็กได้..

เราต้องขอขอบคุณโรงเรียนบ้านอวอย ที่ให้การต้อนรับเราเป็นอย่างดีและทำให้เราได้มารวมตัวกันในวันนี้ เราจะไม่ใช้พื้นที่โรงเรียนในการจัดกิจกรรม เพราะว่าสถานที่มันไม่จริง มันไม่เหมือนกับสถานที่โรงเรียนที่เป็นสถานที่จริงและครูทุกคนมีความคุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว เมื่อหลายโรงเรียนได้เข้ามาเห็นโรงเรียนอื่นๆเราก็จะเห็นในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป แล้ววันนี้เราก็จะมีโจทย์ให้ท่านได้คิดพิจารณาโรงเรียนอื่นๆในมุมมองของท่าน เราจะได้เรียนรู้ในการเปิดการเรียนรู้เปิดสายตาและได้เปิดโลกทัศน์อีกแบบหนึ่ง

ท่านผอ.กิติ คณะครูที่ดี ท่านอาจจะเคยพัฒนาโรงเรียนของท่านมาแล้วในเรื่องกายภาพ ว่ามันเกิดความร่วมมือกันของชุมชนของลูกศิษย์และคนที่ต้องการให้โรงเรียนเกิดความเจริญก้าวหน้าและมีสภาพแวดล้อมที่ดี เพราะถือว่าโรงเรียนคือสถานที่สร้างลูกหลานให้เติบโตขึ้นและสร้างคน ซึ่งการสร้างคนก็เป็นเหมือนการสร้างประเทศชาติ แล้วประเทศประเทศชาติคืออะไร ชาติไม่มีตัวตนนะแต่เต็มไปด้วยผู้คน ถ้าผู้คนมีคุณภาพสูงอนาคตประเทศก็จะรุ่งโรจน์ ซึ่งทุกคนก็ปรารถนาเช่นนั้นที่จะเห็นประเทศชาติเป็นแบบนั้น แล้วอุดมการณ์ของครูของผู้บริหารก็ควรจะเป็นอุดมการณ์เรื่องนี้ด้วยเช่นกัน

เพราะฉะนั้นการดูแลโรงเรียนก็ดี ดูแลสิ่งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนก็ดี ดูแลลูกหลานของเราและดูแลการเติบโตพัฒนาการของเขาอยู่ในมือใครล่ะ ที่จะดูแลบุตรหลานซึ่งเป็นอนาคตของประเทศชาติ คุณมั่นใจแล้วหรือยังว่าอ้อมมือนี้คืออ้อมมือมหัศจรรย์ที่จะสร้างให้ประเทศชาติเป็นอย่างไรก็ได้ มันก็ขึ้นอยู่กับสองมือเราแหละที่มีความยิ่งใหญ่ที่สุด เพราะฉะนั้น เราก็ดึงศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวเรา ภายใต้อ้อมมือของเรามันพาทำสิ่งต่างๆได้มากมายก่ายกอง

ใน 2 วันนี้เราจะลองใช้สองมือของเรา เรามีศักยภาพอะไรที่ซ่อนอยู่ในตัวเรามากบ้างที่จะสร้างสรรค์การปั้นคน ปั้นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้น ศักยภาพอะไรที่เรายังไม่ค่อยได้ใช้เลย เรามาลองปล่อยของกันดู สองวันสามวันท่านจะได้พบว่า “จริงด้วย ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่ามันเป็นเช่นนั้น”

ครอบครัวในยุคปัจจุบันโดยส่วนใหญ่ลูกต้องอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย กลายเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์หรือกลายเป็นครอบครัวแห้ว เพราะฉะนั้น “เด็กจะเหลือที่พึ่งที่เดียวคือที่ไหน ?” อยู่ที่ครู อยู่ที่โรงเรียน ในปัจจุบันเด็กต้องมาพึ่งครูและพึ่งโรงเรียนมากกว่าบ้าน แต่ปัจจุบันโรงเรียนกลายเป็นที่คาดหวังเป็นที่พึ่งพิงทดแทนสถาบันครอบครัวไปแล้ว ในบางโรงเรียน ยกตัวอย่าง เช่น โรงเรียนรุ่งอรุณต้องเอาพ่อแม่เด็กมาสอนด้วยเพราะพ่อแม่ดูแลลูกไม่เป็น ไม่รู้ว่าต้องฝึกหัดลูกยังไงให้ไปเผชิญโลกปัจจุบันนี้ได้ด้วยดี และพึ่งพาสติปัญญาตัวเองได้ “เพราะฉะนั้นสถานภาพครูที่โรงเรียน คุณครูรู้ตัวหรือยังว่ามีความสำคัญมากขนาดไหนในปัจจุบันนี้ ?” คุณครูไม่ใช่ Messenger ที่มีหน้าที่ส่งแค่ข้อความ ส่งเอกสารหรือส่งแค่ตำราความรู้ แต่ครูต้องทำเยอะกว่านั้นมาก สายตาครูต้องคม เจ็บเหมือนคุณเป็นผู้วิเศษ ถ้าครูมีบุคลิกเช่นนี้ ครูเป็นผู้วิเศษ เป็นนางฟ้าผู้อ่อนโยนและเป็นผู้ให้สติปัญญาให้แสงสว่างกับเด็ก เด็กจะเป็นยังไง เด็กจะรู้สึกยังไง ครูคิดว่าเด็กจะรู้สึกอย่างไรเมื่อมาเจอครู เพราะฉะนั้น ที่พึ่งของเด็กในยุคนี้ที่มากกว่าบ้าน “โรงเรียนเป็นมากกว่าบ้าน”

แต่โรงเรียนก็ไม่ได้มีแค่เพียงผู้คน เพราะเมื่อเด็กก้าวเข้ามาในโรงเรียนนอกจากเด็กจะเจอผอ. ครู เพื่อน แล้วก็ต้องเจอสถานที่ในโรงเรียนด้วย

“เคยฟังท่านสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ท่านสอนไว้ว่า คนเราต้องรู้จักกินกาลเวลา เพราะกาลเวลามันก็สิ้นกินเรา เพราะฉะนั้นเราต้องกินกินกาลเวลา แต่ให้กินกินกาลเวลาด้วยสติปัญญา ทำให้ชีวิตของเราและสิ่งที่อยู่ล้อมรอบตัวเรามีคุณค่ามากที่สุด ให้สิ่งที่เราทำ สิ่งที่เราพูด สิ่งที่เราเป็นอยู่ให้มีคุณค่ามากที่สุด โดยยึดหลักไว้ 7 ประการ เพื่อให้ชีวิตเรสัมพันธ์อยู่กับคุณค่าเสมอๆ นั่นก็คือพยายามทำหลักสัปปายะ เป็นหลักแห่งการสร้างกุศล กุศลหรือโกศลแปลว่า “ปัญญา” การทำกุศลนั้นก็แปลว่าทำปัญญา อย่างแรกเลย คือ อากาศ อาหาร อาวาส หรือสถานที่ที่เราต้องอยู่ ซึ่งทั้งอากาศ อาหาร อาวาสล้วนมีอยู่ในบริเวณโรงเรียนทั้งหมด เราอาจจะไม่เคยรู้ว่า ถ้าเราทำให้สิ่งเหล่านี้เหมาะสมและอยู่กับสิ่งนี้อย่างฉลาด ชีวิตเราจะดีขึ้น สิ่งถัดมาก็คือโคจร คือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา เช่น ชุมชน ซึ่งเป็นรั้วโรงเรียนโดยที่เราไม่ต้องสร้างรั้ว เราควรมีโคจรหรือแหล่งแวดล้อมของเราที่อุดม มีความเป็นกัลยาณมิตรกัน มีแหล่งอาหาร มีแหล่งอำนวยความสะดวก มีโรงพยาบาล ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เขาเรียกว่า โคจร แล้วก็มีอาจารย์ เป็นเรื่องของภายในบุคคล มีเรื่องของอารมณ์ การทำจิตใจให้เบิกบานอยู่เสมอ ทำอะไรก็ได้ฉันนะ เป็นต้น

ทั้งหมดทั้งมวลที่หยิบยกขึ้นมาเพื่ออยากให้เห็นว่าพระพุทธเจ้าสอนเรื่องนี้ไว้ คนไทยอาจจะยังไม่ได้เอามาใช้ เราลองเอามาใช้ดู เราไม่ได้อิงทฤษฎีฝรั่งแต่อย่างเดียว แต่ว่าเราลองดูว่าสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนไว้คืออะไร พอคนเราไม่ได้มองเห็นสิ่งเหล่านี้อยู่ในสายตา ละเลยหรือมองข้าม สิ่งที่เกิดขึ้นในโลกของเราในขณะนี้คืออะไร ร้อนไหม? ภัยพิบัติต่างๆ น้ำแข็งขั้วโลกละลาย เราสร้างแต่ชั้นบรรยากาศที่เต็มไปด้วยคาร์บอนไดออกไซด์ อากาศก็เสีย ชีวิตเราก็จะแย่ลง มันก็จะย้อนกลับมาหาที่ตัวเรา เพราะฉะนั้นการดูทั้งหมดทั้งมวลสิ่งเหล่านี้ มันคือความฉลาดของมนุษย์ คือกุศลโลบาย แล้วเราก็จะมีชีวิตอยู่อย่างกลืนกินเวลา ไม่ปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรม อย่าให้เป็นเรื่องของใครก็ไม่รู้ อากาศฉันก็ไม่เกี่ยว เรื่องของอากาศฉันก็ไม่เกี่ยวและเรื่องอาหารฉันเองก็ไม่เกี่ยว เป็นเรื่องของใครก็ไม่รู้ รู้สีกว่ามันไม่ใช่ธุระของเรา หรือแม้แต่เรื่องของบุคคลที่พูดว่าให้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานมีจิตใจที่เบิกบาน แล้วปรากฏออกมาเป็นอริยาตั้ยไมตรี ดังเช่นท่านผอ. โรงเรียนอวอย ท่านได้ทำให้เราดูเป็นตัวอย่าง พอมาถึงท่านก็ทักทายอย่างมีอริยาตั้ยไมตรี ทำให้ผู้มาเยือนรู้สึกว่าคุณเคยและไม่แปลกหน้า ท่านทักทายอย่างเป็นผู้รู้จักมักคุ้น เป็นการให้การต้อนรับแบบโอบอ้อมอารี เป็นมิตรและพร้อมที่จะดูแลเอาใจใส่ นี่คือนสิ่งที่พระพุทธเจ้าสอนเอาไว้

ฉะนั้น เราก็กลับมาดูว่าสถานที่ คือ “โรงเรียน” เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดแล้วในโลกยุคปัจจุบันที่จะปลูกฝังแล้วก็บ่มเพาะคนรุ่นใหม่ให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าแก่สังคมและแก่โลก คุณครูทั้งหลายท่านคือผู้ที่มีเกียรติขนาดนั้น ท่านเป็นผู้ทรงเกียรติขนาดนั้นท่านทราบหรือไม่ ? ท่านไม่ใช่คนธรรมดาทั่วไป แต่เราไม่ได้หมายความว่า จะยกท่านขึ้นหิ้ง เราต้องหายใจที่อากาศเดียวกัน เราทุกคนเท่ากันเสมอกัน แต่สิ่งที่เราอยู่ด้วยกันแล้วเราได้ซึ่งกันและกัน เราได้การเรียนรู้และได้สติปัญญา ท่านบอกให้เราเรียนรู้จากบุคคล อันนี้คือเรื่องที่ทำลายสติปัญญาเรามากที่สุด ถ้าเราไม่คบใครเลยภาษาเราก็คงหายไป สติปัญญาเราก็คงหายไป เพราะฉะนั้น อยากให้คุณครูได้รำลึกไว้เสมอว่าเราไม่ใช่คนธรรมดา

วันนี้เราจะมาช่วยกันพัฒนาหรือว่าเรียนรู้เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนให้เรามีสายตาที่ไม่ใช่คนธรรมดาที่จะดูแลโลกดูแลลูกศิษย์ลูกหาของเรา ดูแลตัวเราเองให้ตัวเราเองมีค่าสามารถที่จะกลั่นกินเวลาได้ เราจะเริ่มให้พี่เปาเริ่มจากคำถามว่าวันนี้ ท่านมาในแบบไหน ถูกผอ.สั่งให้ทำมาหรือเปล่า ?